

Müellif: Bursa Mebûsu Mehmed Tahir

Dergi: Sırât-ı Müstakîm

Tarih: Cemaziyelevvel 1329

Ebu'l-Meâlî Mevlânâ eş-Şeyhu'l-Kebîr
Sadreddîn Konevî
(kuddise sırruhû)

Eâzım-ı meşâyih-i muhakkıkîn ve efâhim-i ulemâ-yı râsihîndendirler. Aslen Malatyalı iseler de neşetleri Konya'dadır. Kendileri henüz tıfl-ı nevresîde iken pederleri vefât etmekle o târihte Şâm-ı şerifte bulunmakta olan Şeyhu'l-ekber Muhyiddîn Arabî hazretleri bilhâssa talîm-i lisân-ı hakikat zımında Konya'ya gelerek münâsebet-i sûriyye husûlüne medâr olmak için mevlânâ-yı müşârun-ileyhin dul bulunan vâlidelerini tezevvüç eyleyip kemâl-i ihtimâm ile terbiye ve tefeyyüzlerine sa'y ve ikdâm buyurmuşlardır.

Semere-i isti'dâd-ı hüdâ-dâdlarıyla az vakit zarfında cenâb-ı Şeyhu'l-ekber'in nefis-i kâmiline mazhar olan bu zât-ı âlî fûnûn-ı muhtelif ve ulûm-ı müteneviada vâsıl-ı derece-i kusvâ oldukları gibi bi-tahsîs tefsîr, hadîs, tasavvuf, kelâm, hikmet ilimlerinde vahîdu'l-asr oldular. Kendilerinden istifâda-i ulûm eyleyen ulemâ ve urefâ pek çoksa da meşhûrları: sâhib-i telîfât-ı kesîre ve bâ-husûs müellif-i Tefsîr-i Kebîr Allâme-i Şirazî ve evvel-i şurrâh-ı Fusûsu'l-Hikem Müeyyidüddîn Cendî ve şârih-i Dîvân-ı İbn-i Fâriz Sadeddîn Fergânî ve sâhib-i Lema'ât Fahreddîn Irâkî ve âbırû-yı meşâyih-i Fars Şemseddîn İgi hazerâtıdır. Vefât-ı âlîleri 671 târîhinde olup kabr-i münevverleri Konya'da İstasyon Caddesindedir. Ekser evkâta hazret-i Sadreddîn'in meclis-i ilim ve irfânlarında hâzır bulunan Mevlânâ Celâleddîn Rûmî hazretleriyle beynlerinde muhâdenet ve muhâleset-i kâmile bulunduğundan esnâ-yı musâhabelerinde cenâb-ı Celâleddîn'e "Mevlânâ" tabiriyle hitâp buyurmaları müşârun-ileyh hazretlerinin mevlânâ lakab-ı âlîsiyle teşehhürlerine bâdî olduğu misilli rihletlerinde dahî vasiyetleri üzere hazret-i Sadreddîn imâmet eylemişlerdir. Beynlerinde mükerreren vâki olan mükâtebeden dolayı ulemâ-ı imâmiyyeden Nasîruddîn Tusî dahî cenâb-ı Mevlânâ gibi hazret-i Sadreddîn'in fazl ve irfânlarının musaddıklarından olduğu meşhûr ve mütevâtirdir.

Müellefât-ı âliyelerinden başlıcaları şunlardır:

- 1- Tefsîr-i Fâtîha: Lisân-ı tahkîk ve tasavvuf üzere olup 380 sahîfeden ibaret olan bu tefsîr-i şerîf Haydarâbâd-ı Dekken şehrinde Emîr Hasan el-Hanefî isminde bir zât tarafından tab' olunmuştur.
- 2- Miftâhu'l-Gayb: Mevlânâ Fenarî, Muhammed ibn Kutbuddîn İznîkî, Şeyh Osmân Atpazarî-yi Celvetî, Mevczâde Abdurrahman Bursevî, Gazzîzâde Abdüllatîf Bursevî gibi zevât-ı kirâm taraflarından şerh olunan bu kitâb-ı müstetâbı Bursa'da medfûn Emîr Sultân hazretleri dahî bi'l-iltizâm istinsâh edip Mevlânâ Fenarî'den tederrüs buyurmuşlardır.
- 3- Fükûk: Fusûs'un müsnedâtına dâirdir.
- 4- Tabsiratü'l-Mübtedî ve Tezkiretü'l-Müntehî: Lisân-ı Fârisî üzeredir.
- 5- Nefehât-ı İlâhiyye
- 6- Fusûs fi Tahkîk-i Tavri'l-Mahsûs
- 7- Keşfu's-Sır
- 8- Nefesetü'l-Makdûr ve Tuhfetü'l-Meşkûr
- 9- Şerh-i Esmâ-i Hüsnâ
- 10- Câmi'u'l-Usûl fi'l-Hadîs
- 11- Risâletü'l-Hâdiye
- 12- Mufâvazât
- 13- Envâr-ı Enbiyâ
- 14- Şerh-i Hadîs-i Erba'în
- 15- Risâletü'l-Mürşid
- 16- Şumûsü'l-Meârif

17- Risâletü'l-'Ucâle fi Keyfiyeti't-Teveccüh

18- Risâletü'l-Mi'same [sic.] an Müntehe'l-Efkâr

19- Şerh-i Kasîde-i İbn-i Fârız

20- Mecmûatü'l-Mekâtîb fi'l-Kelâm (□□□□□□ □□ □□□□ □□□□□□□□ □□□□□□): Bu eser Ayasofya Kütüphânesi'nde mevcûttur.

Edebiyyât-ı Arabiyye ve Fârisiyyeye intisâb-ı tâmlarından nâşî mutasavvifâne tanzîm buyurdıkları eş'âr-ı Arabiyye ve edebiyât-ı Fârisiyyeleri de malûm-ı erbâb-ı irfândır.

1069 târihinde Şeyh Mûsâ Sadrî tarafından yazılan menâkıbnâmelerinin bir nüshası Beşiktaş'ta Yahyâ Efendi Kütüphânesi'nde vardır.

Hazırlayan: Ahmet Tarık Tuncer

Editör: Furkan Yalçinkaya

Link: http://isamveri.org/pdfosm/D00125/1327_6/1327_6_141/1327_6_141_TAHIRBM.pdf